

Ks. DARIUSZ DANILEWICZ

OWOCE NAWIEDZENIA MATKI BOSKIEJ CZĘSTOCHOWSKIEJ W DIECEZJI LEGNICKIEJ

1. Odnowienie i umocnienie wiary.

Peregrynacja Jasnogórskiego Obrazu na ziemi legnickiej miała miejsce w 5 miesięcy po ustanowieniu diecezji legnickiej. Wydarzenie to miało szczególnie wpływ na kształtowanie się historii nowo utworzonej diecezji. Biskup Tadeusz Rybak w *Liście pasterskim* do diecezjan na zakończenie peregrynacji napisał: „W każdej parafii byliśmy świadkami, jak przybycie Jasnogórskiego Obrazu ukazywało żywą wspólnotę Kościoła i ją umacniało. Niezależnie od pory roku i pogody na spotkanie z Maryją gromadziły się rzesze ludzi, którzy przez chrzest zostali wszczępieni w Kościół. Kiedy w obliczu Jasnogórskiej Królowej stawaliśmy obok siebie, przeżywaliśmy tajemnicę jedności Kościoła, która rodzi się z jednej wiary i działania Ducha Świętego. Okazywało się, że Kościół jak w przeszłości tak i dziś jednoczy nasz naród i że wiara jest mocą tego ludu. Nawiedzenie Maryi stało się wielkim błogosławieństwem dla naszej nowo powstałej diecezji. Przed Wizerunkiem Maryi spotykaliśmy się jako jeden diecezjalny Kościół i naszą więź umacnialiśmy przez wspólną modlitwę i sprawowanie Eucharystii”¹. Rzesze wiernych towarzyszących pielgrzymce Maryi², modlących się podczas pobytu Obrazu w

¹ *List pasterski bpa Tadeusza Rybaka na zakończenie peregrynacji kopii Obrazu Jasnogórskiego. „Legnickie Wiadomości Diecezjalne” (dalej: LWD) 2:1993 nr*

świątyniach, przyjmujących postanowienia moralne oraz sakramenty święte, świadczą o żywej wierze ludu diecezji legnickiej. Ks. kard. Józef Glemp, Prymas Polski, w homilii wygłoszonej na zakończenie uroczystości peregrynacji powiedział: „...młody Kościół wymaga napełniania treścią Bożą, wymaga napełniania życia ludzi Ewangelią. Jest to zadanie, które Maryja zostawia żywemu Kościołowi w Legnicy, aby wzrastał, aby się doskonalił, aby szedł dalej, bo nigdy nie można się cofać”³.

Wydarzenia towarzyszące nawiedzeniu w diecezji legnickiej są jedynie zewnętrznym, bogatym w formę przejawem treści duchowej. Wiadomo, że bogatsza w nadprzyrodzone skutki strona wewnętrzna nie da się w pełni ująć danymi statystycznymi. Jest to dziedzina niezwykle trudna do opisanego słowami i cyframi. Jej przejawem są przeżycia, których doznał lud diecezji w czasie peregrynacji.

Nawiedzenie parafii przez Maryję przyniosło wiele duchowych owoców. Najważniejszym z nich jest umocnienie wiernych w wierze⁴. Nadspodziewanie wielkie skutki przyniosło bardzo gorliwe przygotowanie wiernych do przeżycia tego niezwykłego religijnego wydarzenia⁵. Szeroki zasięg przygotowania dalszego, bliższego i bezpośredniego wpłynął na podniesienie, a w wielu przypadkach na rozwój świadomości religijnej. Jak relacjonowali duszpasterze w sprawozdaniach kierowanych do kurii biskupiej, część zagubionych parafian powróciło do Boga⁶. I tak w parafii pw. św. Barbary w Wałbrzychu miał miejsce niezwykle przypadek. Żyjący w nienawiści do Kościoła ateista udał się nocą na cmentarz, gdzie odbywała się modlitwa za zmarłych,

---

3 s. 29.

² Archiwum Wydziału Duszpasterskiego Legnickiej Kurii Biskupiej (dalej: AWDLKB). *Akta peregrynacji*.

³ *Homilia kard. Józefa Glempla Prymasa Polski*. LWD 2:1993 nr 3 s. 53-54.

⁴ K. MANIECKI. *Pastoralne znaczenie drugiej peregrynacji*. W: *Jasna Góra w dwudziestolecie pontyfikatu Jana Pawła II*. Red. Z. JABŁOŃSKI. Częstochowa 1999 s. 253-254.

⁵ *Tamże*.

⁶ *Tamże*.

⁷ Akta Parafialne parafii pw. św. Barbary w Wałbrzychu. *Kronika*.

by wyszydzić wiarę modlących się tam z zapalonymi świecami wiernych. Wówczas poczuł niezwykłą moc. Zrozumiał, że życie bez Boga nie ma sensu, przystąpił do sakramentu pokuty i odtąd jest gorliwym katolikiem⁷. Opisany przypadek ilustruje jedno z wielu nawróceń – rezultatów nawiedzenia. Ludzie od lat żyjący z dala od Boga i Jego przykazań, wrócili do wiary, którą przekazali im w dzieciństwie katolicki rodzice. W korespondencji do legnickiej kurii biskupiej mieszkaniac Bolesławca tak napisał: „...peregrynacja kopii cudownego Obrazu w mojej parafii zbiegła się z moim powrotem do Kościoła Chrystusowego po ponad dwudziestoletniej przerwie. Kiedy licznie zebrani wierni, żegnali opuszczającą świątynię parafialną Matkę Kościoła w Obrazie Jasnogórskim, na ich twarzach pojawiły się łzy, w cichości wymawiali słowa pożegnalne. Dla tego, który przez tak długi czas nie uczestniczył w życiu religijnym wspólnoty parafialnej, nie mówiąc już o wielkich celebracjach w wymiarze narodowych pielgrzymek na Jasną Górę, ten moment okazał się przełomem w doczesnym życiu. Tak bezpośrednio wyrażona więź wiernych z Maryją nie była tylko aktem zbiorowej emocji czy eksplozji uczuć, jak to można by zinterpretować prawami psychologii tłumu. Moment płynącego z duszy potoku uczuć zebranych wiernych był niczym innym jak tylko wyznaniem Matce Boga wiary i zawierzenia Jej swojego ziemskiego życia i wielorakich z nim związanych problemów, cierpień i radości. Kiedy pozostałem sam w świątyni, myślą powróciłem do peregrynacji Matki Boskiej Częstochowskiej, którą przeżyłem w innej diecezji w roku 1964. Kiedy moją rodziną wieś opuszczał Obraz, biegliśmy wspólnie z rówieśnikami za odjeżdżającym samochodem-kaplicą, aż do sąsiedniej parafii. Uświadomiłem sobie w tym momencie, jak wielką pustką życiową, a właściwie luką, wydawałoby się nie do odrobienia, było moje odejście na tak długi czas od Chrystusa. Od tej chwili, czego nie da się opisać słowami, poczułem skierowaną ku mnie rękę Matki Bożej i tego samego wieczoru postanowiłem udać się jak najrychlej

---

⁸ AWDLKB. *Akta peregrynacji*.

na pielgrzymkę do Częstochowy. Bo Ta, którą tak emocjonalnie zegnałem, przybyła do mnie ponownie. Od tej pory, co najmniej 2 razy w roku, pielgrzymuję na Jasną Górę. Wobec łaski nawrócenia, którą należy wiązać z misjami i peregrynacją, rozpoczął się nowy etap w moim życiu, a tym samym rozpoczęła się moja duchowa peregrynacja każdego dnia w porze Jasnogórskiego Apelu. Można by to uznać za formę towarzyszenia Matce Kościoła podczas Jej peregrynacji do innych parafii...⁸.

Powyższe przykłady są jednymi z wielu zdarzeń, które pokazują zbawcze działanie niezwykle wydarzenia religijnego, jakim jest nawiedzenie. Nawiedzeniu towarzyszyły nawrócenia, które miały miejsce także w czasie przygotowań do peregrynacji, jednakże najbardziej wzruszające zdarzały się w czasie wizyty Matki Najświętszej. Według słów ks. kard. Józefa Glempa, Prymasa Polski: „Matka Boża, która włącza się w życie społeczne i w życie wiary tego społeczeństwa, domaga się wolności (...), wie że za Nią idzie odrodzenie człowieka, że w wolności człowiek może nabierać nowych wartości. Takich, które służą do jego odrodzenia (...) aby nie musiał podporządkować swojej woli, swojego umysłu, swojej pamięci, swojej duszy jakimkolwiek nakazom ideologii, które wierze się sprzeciwiają”⁹.

Szeroki udział wszystkich warstw społecznych w nawiedzeniu umocnił na duchu wielu ludzi, którzy do tej pory nie mogli się odnaleźć w nowej rzeczywistości przeobrażającego się ustrojowo państwa. Lud Boży poczuł, że nie jest osamotniony, że Maryja jest z nim.

Przedstawiciel katolickiego laikatu w korespondencji do kurii biskupiej w Legnicy tak relacjonuje owoce peregrynacji w swojej wspólnotie parafialnej: „W świadomości wiernych, co mogę wynioskować z obserwacji życia wspólnoty parafialnej, pogłębił i utrwalił się akt oddania wiernych w macierzyńską niewolę Maryi, będącą wyrazem szczególnej zależności i bezwzględnej ufności Królowej Polski. Otoczeni królewskim płaszczem, wierni

---

⁹ Homilia kard. Józefa Glempa. s. 53.

10 AWDLKB. Akta peregrynacji.

znajdowali i nadal znajdują w Maryi sens trwania w heroicznosci wobec przeciwnosci zyciowych. Poklady bezgranicznej ufności wobec Niej nie topnieją, ale mocą wiary ustawicznie nawarstwiają się. A Jasna Góra ze swoim Wizerunkiem Czarnej Madonny na zawsze pozostanie w odczuciu każdego katolika bijącym sercem narodu, co stanowi symboliczny wyraz świadectwa naszego życia, autentycznie i bez reszty oddanego Bogu. Poprzez Maryję realizowana jest idea świętości w życiu osobistym i wspólnotowym. Dokonuje się to przez zmagania duchowe i pracę nad sobą. Wydaje mi się, że wierni, momentami wątpiacy, szukają oparcia swojej wiary w wierze Maryi, której wiara przeszła tyle prób i nie załamała się. Może tego nie da się ująć statystycznie, ale nie do rzadkości należy powrót do Kościoła Chrystusowego właśnie poprzez Maryję, a trwanie w wierze jest owocem Jej zawierzenia”¹⁰.

2. Spowiedź, Komunia św. i postanowienia wewnętrzne.

Uwieńczeniem duchowych przygotowań do spotkania z Maryją w Jej Wizerunku był sakrament pokuty. Wierni spowiadali się podczas misji świętych, rekolekcji i samego dnia nawiedzenia. W każdej świątyni, gdzie przybyć miała Maryja, wierni, oczekując Najświętszej Pani, przygotowywali swoje sumienia poprzez szczery żal, pragnienie bycia lepszym i przystąpienie do spowiedzi. Parafianie, jak wynika ze sprawozdań duszpasterzy, bardzo licznie przystępowali do tego sakramentu¹¹. Tak wielka liczba penitentów wymagała zwiększonej ilości spowiedników, często zapraszanych z sąsiednich dekanatów, wspólnot zakonnych, a także z sąsiednich diecezji: wrocławskiej i zielonogórsko-gorzowskiej¹². Aby każdy mógł skorzystać z sakramentu pojednania, spowiadano do późnych godzin nocnych, a w dobie nawiedzenia parafii spowiedź trwała przez całą noc¹³. Przystępowali do niej zarówno ci wierni, którzy zawsze

11 *Tamże.*

12 *Tamże.*

13 *Tamże.*

uczestniczą w życiu Kościoła, jak również i ci ludzie, którzy przez kilka, a nawet kilkadziesiąt lat nie przyjmowali Komunii świętej. I tak w parafii pw. św. Anny w Wałbrzychu miało miejsce następujące zdarzenie: matka przez 9 niedziel prosiła Boga o nawrócenie swojego syna, zatwardziałego grzesznika i narkomana. W trzecim dniu przygotowania do uroczystości nawiedzenia, zobaczyła w ostatniej ławce świątyni swojego syna. Nazajutrz młodzieniec się odmienił. Przyszedł do matki, przeprosił za swoje złe czyny i przystąpił do sakramentu pokuty. Uradowana matka zamówiła Mszę św. dziękczynną za wysłuchanie jej gorącej prośby¹⁴. I jeszcze jeden przykład: w parafii pw. św. Bartłomieja w Działoszynie czternastoletnia dziewczynka postanowiła przez trzydzieści dni po nawiedzeniu uczestniczyć we Mszy św. i przystępować do sakramentu Eucharystii oraz odmawiać Litanie Loretańską, wyprasząc łaskę powrotu do trzeźwości ojca, nałogowego alkoholika¹⁵.

Z okazji nawiedzenia, do sakramentu pokuty w diecezji legnickiej przystępowało około 67% zobowiązanych do spowiedzi wielkanocnej¹⁶. Na podstawie danych statystycznych umieszczonych w sprawozdaniach można zauważyć odchylenia od podanych wielkości, bowiem zdarzały się parafie, gdzie liczba przystępujących do sakramentu pokuty była znikoma, np. parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Wałbrzychu – 20% zobowiązanych do spowiedzi¹⁷, jak też bardzo wysoka, np. w parafii pw. Matki Bożej Różańcowej w Radomierzu liczba przystępujących wyniosła blisko 100% zobowiązanych¹⁸.

Owoce sakramentu pokuty były liczne i częste przystąpienia do Komunii św.¹⁹ Wierni przyjmowali Eucharystię przez okres przygotowania do nawiedzenia. Najwięcej jednak parafian

¹⁴ Akta Parafialne parafii pw. św. Anny w Wałbrzychu. *Kronika*.

¹⁵ AWDLKB. *Kwestionariusz poperegrynacyjny parafii pw. św. Bartłomieja w Działoszynie*.

¹⁶ AWDLKB. *Akta peregrynacji* (są to dane szacunkowe).

¹⁷ AWDLKB. *Kwestionariusz poperegrynacyjny parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Wałbrzychu*.

¹⁸ AWDLKB. *Kwestionariusz poperegrynacyjny parafii pw. Matki Bożej Różańcowej w Radomierzu*.

¹⁹ AWDLKB. *Akta peregrynacji*.

przyjęło Komunię św. podczas przebiegu samego nawiedzenia. Według relacji duszpasterzy liczba osób przyjmujących Komunię św. w parafii znacznie zwiększyła się od czsu peregrynacji²⁰.

W diecezji legnickiej liczącej 1 140 000 katolików²¹, w czasie rekolekcji, misji świętych i dniach nawiedzenia rozdano około 1 092 625 Komunii św.²².

Konsekwencją dobrej spowiedzi jest postanowienie poprawy. Jakkolwiek człowiek jest istotą grzeszną i niedoskonałą, pragnie jednak stawać się coraz bardziej lepszym. Owocem nawiedzenia parafii przez kopię cudownego Obrazu były podjęte przez wiernych zobowiązania mające na celu uzmysłowienie im samym postawy autentycznego katolika. Oto niektóre z nich: systematyczne uczestnictwo w niedzielnej i świątecznej Mszy św., częsta Komunia św., udział w nabożeństwach do Miłosierdzia Bożego, ożywienie pobożności maryjnej w parafii (wspólna modlitwa różańcowa przed Mszą św. /niedziele i święta/, śpiew Godzinek ku czci Najświętszej Maryi Panny, Nowenna do Matki Bożej Nieustającej Pomocy), wspólna modlitwa rodzinna, pogłębienie życia sakramentalnego, większa troska o wychowanie religijne dzieci i młodzieży, lektura Pisma świętego, działania na rzecz trzeźwości, troska o powołania kapłańskie i zakonne, obrona życia nienarodzonych, jedność i zgoda w parafii, walka z plotkarstwem, zwalczanie egoizmu, pomoc ubogim w parafii (parafialne *Caritas*), gorliwość w wypełnianiu obowiązków wynikających z powołania i odnowa moralna rodziny²³.

Istotnym problemem w parafiach jest istnienie niesakramentalnych małżeństw. Biskup legnicki, wychodząc naprzeciw duszpasterzom i samym zainteresowanym uregulowaniem swoich związków małżeńskich, upoważnił kapłanów na terenach, gdzie odbywało się nawiedzenie, do udzielania sakramentu małżeństwa bez wymaganego zwykle wygłoszenia zapowiedzi. Wskutek działania łaski Bożej w diecezji legnickiej usankcjono-

---

20 *Tamże*.

21 *Diecezja Legnicka*. Opr. A. JAROSIEWICZ. Legnica 2001 s. 6.

22 AWDLKB. *Akta peregrynacji*.

23 *Tamże*.

---

wano ok. 269 małżeństw²⁴.

3. Dzieła upamiętniające nawiedzenie.

Czczyciele Matki Najświętszej, przeżywając gorąco nawiedzenie, na pamiątkę tego wydarzenia postanowili w każdej parafii pozostawić trwałe ślady. Wierni oprócz zobowiązań wewnętrznych podjęli różnorakie zobowiązania materialne²⁵. W wielu wspólnotach parafialnych, upamiętniając przeżycie nawiedzenia, zakupiono wota dziękczynne. Wyremontowano wiele kościołów i kaplic, odnowiono figury, krzyże, kapliczki przydrożne, w parafiach umieszczono krzyże misyjne, uporządkowano place przykościelne, ogrodzono kościoły, cmentarze itp. Zakupiono paramenty liturgiczne.

W diecezji legnickiej, upamiętniając nawiedzenie, wspólnoty parafialne dokonały następujących dzieł:

I. Prace remontowe:

1. remont kościoła	- 18
2. remont kaplicy	- 17
3. odmalowanie wnętrza kościoła (polichromia)	- 13
4. konserwacja ołtarza, ambony, lektorium	- 1
5. odmalowanie kaplicy	- 10
6. odmalowanie głównego ołtarza	- 3
7. renowacja i wymiana witraży	- 6
8. wymiana posadzki	- 6
9. wymiana okien w kościele parafialnym	- 1
10. zewnętrzne tynkowanie kościoła	- 41
11. wymiana instalacji elektrycznej w kościele	- 5
12. budowa plebanii	- 5
13. remont plebanii	- 22

---

²⁴ Tamże.

²⁵ Tamże.

14. otwarcie kuchni dla biednych (przygotowanie pomieszczeń)	- 4
15. przełożenie dachu na kościele	- 28
16. remont wież kościelnych	- 16
17. malowanie elewacji kościoła	- 35
18. krzyże misyjne nowe	- 10
19. krzyże misyjne odnowione	- 4
20. krzyże przydrożne	- 9
21. krzyże na cmentarzu	- 2
22. elektryfikacja dzwonów	- 3
23. budowa domu pogrzebowego	- 3
24. budowa kaplicy cmentarnej	- 3
25. wymiana instalacji elektrycznej na plebanii	- 1
26. nowe oświetlenie placu kościelnego	- 1
27. nowe ogrodzenie przy plebanii	- 1
28. remont dzwonnicy	- 3
29. remont organów	- 8
30. centralne ogrzewanie kościoła	- 3
31. centralne ogrzewanie na plebanii (nowe)	- 4
32. sprawienie płyt chodnikowych	- 2

II. *Prace porządkowe:*

1. ogrodzenie kościoła	- 23
2. generalne porządkowanie placu przykościelnego	- 41
3. ogrodzenie cmentarza	- 6

III. *Paramenty liturgiczne:*

1. kielichy	- 38
2. puszki	- 39
3. komplety szat liturgicznych	- 97
4. ornaty	- 228
5. komplety komż liturgicznej służby ołtarza	- 53
6. kapy	- 13
7. baldachimy	- 7
8. kustodie	- 7

9. monstrancje	- 6
10. tabernakula pancerne	- 5
11. bursy	- 7
12. obrusy na ołtarz	- 29
13. relikwiarze	- 1
14. komplety lawabo	- 10
15. ampułki	- 14
16. waskulum	- 4
17. komplety ksiąg liturgicznych	- 12
18. welony	- 4
19. mszał rzymski	- 7
20. pateny	- 20
21. krzyże procesyjne	- 4
22. lampiony procesyjne	- 1
 IV. Wyposażenie świątyń:	
1. nowa radiofonizacja	- 12
2. nowe dzwony	- 5
3. nowe ołtarze	- 12
4. nowe konfesjonały	- 10
5. renowacja i nowe witraże	- 8
6. ławki w kościołach	- 7
7. nowe organy	- 2
8. dywany	- 34
9. fotel i krzesła ołtarzowe	- 4 komple-
ty	
10. stacje Drogi Krzyżowej	- 12
11. obrazy Matki Najświętszej	- 30
12. sztandary (chorągwie)	- 23
13. żyrandole, kinkiety	- 19
14. chrzcielnice	- 2
15. klęczniki	- 10
16. ambonki	- 2
17. nagłośnienie przenośne	- 2 ²⁶
Parafianie bardzo ofiarnie przyczynili się do wykonania	

wyżej wymienionych postanowień. Zbierali ofiary pieniężne, nierzadko sami angażowali się w prace upamiętniające to wzniosłe wydarzenie.

4. Rocznica nawiedzenia.

W każdej parafii zgodnie ze wskazaniem władz kościelnych powinna być obchodzona rocznica wizyty Matki Najświętszej²⁷. „Niech ten dzień będzie dniem modlitwy i refleksji nad tym, jak wykorzystana jest łaska Chrystusa wyjednana nam przez Maryję i jak rozwija się wspólnota żywego Kościoła w parafii”²⁸. Duszpasterze urządzali specjalne nabożeństwa rocznicowe, poprzedzone w niektórych wypadkach kilkudniowymi ćwiczeniami, a nawet rekolekcjami. Rocznicą winna przypominać podjęte w czasie nawiedzenia zobowiązania i przyczyniać się do ich gorliwej kontynuacji. W tym dniu duszpasterz wspominał wobec wspólnoty parafialnej to wzniosłe wydarzenie wraz z podjętymi przez wiernych postanowieniami. I tak np. w parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Legnicy program rocznicy nawiedzenia 1995 r. przedstawiał się następująco: dziewięć dni przed uroczystością urządzono Nowennę do Matki Najświętszej. W dniu rocznicy o godz. 6.00 odśpiewano Godzinki ku czci Najświętszej Maryi Panny. Następnie o godz. 6. 30, 9. 00, 12. 00, 17. 00 (dla dzieci) oraz 18. 30 były odprawiane Msze św. o Matce Najświętszej z okolicznościowym kazaniem. Po Mszy św. wieczornej urządzano procesję wokół świątyni, w której uczestniczyli licznie zebrani czciciele Maryi. O godz. 21. 00 wierni zgromadzili się w kościele, aby uczestniczyć w Apelu Jasnogórskim kończącym uroczystości rocznicowe²⁹.

Ponadto z tej parafii w rocznicę nawiedzenia organizowano

---

²⁷ Zob. *Druga peregrynacja Matki Bożej w kopii Obrazu Jasnogórskiego w Diecezji Legnickiej*. LWD 1:1992 nr 2 s. 55.

²⁸ *List pasterski bpa Tadeusza Rybaka*. s. 33.

²⁹ Akta Parafialne parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Legnicy. *Kronika*.

autokarową pielgrzymkę na Jasną Górę³⁰. Pięknym owocem peregrynacji w omawianej wspólnocie parafialnej są również Apele Jasnogórskie każdego 26. dnia miesiąca, gromadzące czcicielej Matki Najświętszej z różnych zakątków piastowskiej Legnicy³¹.

W wielu parafiach w I. rocznicę nawiedzenia, odnawiano misje święte, duszpasterze organizowali specjalne nabożeństwa rocznicowe oraz pielgrzymki do sanktuariów Maryjnych³². Kapłani nie mają problemów z przekonywaniem wiernych do takich pielgrzymek, ponieważ parafianie różnych stanów bardzo chętnie przy każdej okazji udają się na Jasną Górę. Rocznica nawiedzenia w parafii była tylko dodatkowym impulsem do odwiedzenia Obrazu Maryi w Częstochowie. W sprawozdaniach skierowanych do kurii biskupiej duszpasterze informują o takich pielgrzymkach³³. Decyzją biskupa legnickiego Tadeusza Rybka w każdym roku 11 sierpnia jest organizowana diecezjalna pielgrzymka na Jasną Górę jako wotum wdzięczności za dar nawiedzenia³⁴.

5. Praca duszpasterska po peregrynacji.

Drugie nawiedzenie diecezji legnickiej przez Maryję w kopii cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej miało być przygotowaniem do przeżycia wzniosłego wydarzenia, jakim jest dla wszystkich chrześcijan Wielki Jubileusz 2000-lecia przyjścia Mesjasza. Osiągnięcie tego celu jest możliwe tylko przez odrodzenie moralne i konsekwentną realizację programu Wielkiej Nowenny przed Tysiącleciem Chrztu Polski³⁵.

---

³⁰ *Tamże.*

³¹ *Tamże.*

³² AWDLKB. *Akta peregrynacji.*

³³ *Tamże.*

³⁴ *Tamże.*

³⁵ Program dziewięcioletniej Wielkiej Nowenny podaje: W. GRANAT. *Refleksje o uroczystościach Milenium Chrztu Polski.* „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” 14:1971 nr 3 s. 103.

Program peregrynacji miał na celu uwrażliwić potencjał katolickiego laikatu. Biskup legnicki Tadeusz Rybak, w *Liście pasterskim* na zakończenie peregrynacji napisał: „...rozwojowi żywej wspólnoty Kościoła winna służyć istniejąca w każdej parafii rada duszpasterska, której zadaniem jest troska o wzrost chrześcijańskiego życia w środowisku parafialnym. Rada ta winna dążyć do organizowania pomocy duchowej i materialnej dotkniętych biedą rodzinom, ludziom chorym i starszym, a zwłaszcza dzieciom. Społeczeństwo naszej diecezji trapi wysokie bezrobocie. Wspólnota Kościoła nie może być obojętna wobec tych, którzy nie mogą znaleźć pracy.

Ważną pomocą w budowaniu żywej wspólnoty Kościoła winien stać się udział w pracach zespołów synodalnych utworzonych w ramach trwającego w Polsce II Krajowego Synodu. Zespoły te powinny istnieć w parafiach i w każdym dekanacie.

Rozwojowi Kościoła w parafiach jeszcze bardziej winny służyć mniejsze wspólnoty jak Żywy Różaniec, bractwa, duszpasterstwo rolników, rzemieślników, inteligencji i inne grupy posiadające aprobatę biskupa. Powinniśmy wkładać więcej wysiłku w powstanie katolickich wspólnot młodzieżowych, a zwłaszcza Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży. Szczególnym znamię życia religijnego jest troska o powołania kapłańskie i zakonne. Ponawiam prośbę i przypominam o obowiązku utworzenia w każdej parafii Towarzystwa Przyjaciół Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Legnickiej, którego celem jest pomoc naszemu Seminarium Duchownemu przez modlitwę i wsparcie materialne”³⁶.

Jak wynika z pisemnych relacji duszpasterzy, rezultatem peregrynacji było ugruntowanie już istniejących i powołanie nowych wspólnot.

W *Liście pasterskim* na I niedzielę Wielkiego Postu biskup Tadeusz Rybak podsumowując wizytę *ad limina Apostolorum*, napisał m.in.: „Papież wzywa szczególnie katolików świeckich, by bardziej angażowali się w posłannictwo Kościoła. Umocnieni

³⁶ *List pasterski bpa Tadeusza Rybaka*. s. 33.

³⁷ *List pasterski bpa Tadeusza Rybaka na I niedzielę Wielkiego Postu*. LWD 2:1993

Prawdą Ewangelii winni odważnie stawać w obronie człowieka od chwili jego poczęcia aż do naturalnej śmierci, by podejmować zorganizowane wysiłki w obronie zagrożonej polskiej rodziny, bronić dzieci i młodzież przed demoralizacją, troszczyć się o ludzi bezrobotnych i biednych, wprowadzać w życie społeczną naukę Kościoła, która ma na względzie dobro człowieka, rodziny, społeczeństwa. Kościół w Polsce, to znaczy my wszyscy, duchowni i świeccy winniśmy (...) głęboko przemyśleć wskazania Ojca Świętego i podjąć konsekwentne działania³⁷. Istniejące i powołane przez miejscowych duszpasterzy z okazji nawiedzenia kopii Jasnogórskiego Obrazu, wspólnoty parafialne przyczyniają się do większego uaktywnienia i zaangażowania potencjału katolickiego laikatu działającego na rzecz apostołstwa, odnowienia wiary i moralności chrześcijańskiej, budując, zgodnie z zawołaniem drugiego nawiedzenia diecezji legnickiej, żywą wspólnotę Kościoła.

FRUTTI DELLA PEREGRINAZIONE DELLA MADONNA
DI CZESTOCHOWA NELLA DIOCESI DI LEGNICA

R i a s s u n t o

La peregrinazione nazionale della miracolosa immagine della Madonna di Częstochowa giunse alla diocesi di Legnica cinque mesi dopo la sua costituzione (nel 25 III 1992). La visita della Madonna portò molti buoni frutti, fra cui i più importanti erano: il rafforzamento della fede dei credenti e l'accrescimento della partecipazione responsabile dei laici all'attività apostolica della Chiesa. Oltre gli incalcolabili frutti spirituali, la peregrinazione diede l'occasione per le opere esterne: per restaurare, o per mettere in ordine, diverse chiese e numerosi luoghi di culto.

Thum. Ks. Krzysztof Wiśniewski